

Медкөмек

МӘМС төлемдері бойынша ставкалар өзгеріссіз қалды, бірақ 2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап елімізде ең төменгі жалақы (ЕТЖ) мөлшері ұлғайды. Ол бірнеше төлемнің көлеміне әсер етті. Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорында үстіміздегі жылы қазақстандықтар мед-сақтандыру үшін қанша төлеу керектігін айтып берді. Жұмыс берушілер қызметкер үшін жалақының 3% мөлшерінде аударымдар жүргізеді, бұл ретте салық салынатын ай сайынғы табыс 10 ЕТЖ (2024 жылы 850 000 теңге) аспауға тиіс, яғни жұмыс берушінің аударымдарының ең жоғары төленетін сомасы айына 25 500 теңгені құрайды. Бұл қаражат қызметкердің жалақысынан ұсталмайды, оларды жұмыс беруші кәсіпорын есебінен төлейді.

БИЫЛ МӘМС ҮШІН ҚАНША ТӨЛЕЙДІ?

Азаматтық-құқықтық сипаттағы шарты негізінде қызмет көрсететін жалдамалы жұмыскерлер мен қызметкерлер МӘМС-ке ай сайынғы табысының 2% мөлшерінде жарна төлейді. Салық салу объектісі барлық жұмыс орындарынан айына 10 ЕТЖ (2024 жылы 850 000 теңге) аспауы тиіс, яғни қызметкердің жалақысына қарай, төлейтін ең жоғары жарнасы 17 000 теңгені құрайды. Жеке кәсіпкерлер 1,4 еселенген ЕТЖ-дан 5% төлейді. 2024 жылы: (1,4 * 850 000) * 5% = 5 950 теңге. Егер жеке кәсіпкер есептілікті «нөлмен» тапсырса, бірақ өз қызметін ресми түрде тоқтатпаса, онда ол Салық кодексі талап еткендей жарналарды төлеуді жалғастыруы керек екенін есте ұстаған жөн. Әйтпесе, қарыз пайда болады. Дербес төлеушілер ең төменгі жалақының 5% көлемінде, яғни 4 250 теңге жарна төлейді. Естеріңізге сала кетейік, МӘМС жүйесінде сақтандырылу үшін өткен 12 айдың берешегін жабу керек немесе алдағы 1 жылға жарна төлеуге болады. Бұл жағдайда төлемді әр айға жеке-жеке төлеген жөн.

1 қаңтардан БЖТ қолданылу мерзімі аяқталғандықтан, өзін-өзі жұмыспен қамтығандар мәртебені екі жолмен ала алады: - жеке кәсіпкер ретінде тіркелу және жарналарды ЖК ретінде төлеу; - жарналарды дербес төлеуші ретінде төлеу. Мемлекет 15 жеңілдік санатына кіретін азаматтар үшін 2024 жылы 5852,63 теңге жарна төлейді. Кейбір азаматтар екі жерде жұмыс істейді. Бұл жағдайда төлемдерді есептеу үшін шекті табысты ескеру керек – ол 10 ЕТЖ (2024 жылы 850 000 теңге). МӘМС-ке аударымдар әр жұмыс орнынан аударылады, бірақ 25 000 теңгеден аспауы керек. (850 000 теңгенің 3%). Ал жарналарды есептеу кезінде барлық жұмыс орнынан түсетін ортақ табысы ескеріледі, яғни әр айға жарна 17 000 теңгеден аспауы тиіс (850 000 теңгенің 2%). Қызметкер төлемдерді дұрыс есептеу үшін бірінші жұмыс орнынан екіншісіне анықтама тапсыру керек. Мысалы, қызметкер А ұйымынан 550 000 теңге жалақы алса, Б ұйымынан 400 мың теңге түседі. Оның ортақ табысы 950 000 теңге, яғни, шекті салық салынатын кірістен жоғары. Бұл жағдайда бірінші жұмыс беруші 11 мың теңге көлемінде жарна ұстап, 16 500 теңге көлемінде аударым жасайды. Екінші жұмыс орнында оған 6 000 теңге (жарнаның ең жоғары мөлшері 17 мыңнан төленген 11 000 теңге жарнаны шегергенде) жарна төлейді. Аударымдардың мөлшері 18 000 теңгені құрайды (аударымдарды есептеу үшін табыс қосылмайды). Сондай-ақ, ресми қызметінен бөлек, жеке бизнесі бар жеке кәсіпкерлер де бар. Бұл жағдайда қызметкердің жалақысынан қажетті жарналар мен аударымдар төленеді әрі Салық кодексі талап еткендей жеке бизнесі үшін төлеуі қажет.

Сақтандыру мәртебесін келесі жолдармен тексеруге болады: - Qoldau 24/7 мобильді қосымшасы; - fms.kz ресми сайты; - Telegram-дағы @SaqtandyruBot; - 1414 байланыс орталығы; - Datumed мобильді қосымшасы; - Nalyk мобильді қосымшасы; - BCC.KZ мобильді қосымшасы; - Kaspi.kz мобильді қосымшасы; - egov.kz электрондық үкімет сайты – «Медициналық қызметтерді тұтынушы ретінде қатысу туралы және міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінде аударымдардың және (немесе) жарналардың аударылған сомалары туралы ақпарат беру» мемлекеттік қызметі арқылы.

Г.МАМЕТОВА,
Арыс АОА-ның МӘМС-ке жауапты маманы.

Маман кеңесі

АУЫЗ СУДЫҢ САПАСЫН ХИМИЯЛЫҚ ЖӘНЕ БАКТЕРИОЛОГИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУ

Судың адам денсаулығына тигізетін әсері орасан зор. ДДСҰ мәліметтері бойынша адам ауруларының 90%-ға жуығы сапасыз суды ауыз суға пайдалану салдарынан туындайды. Адам өзін жақсы сезіну үшін тек таза, сапалы ауыз суды тұтынуы керек. Сапалы ауыз судың құрамында адамға зиянды заттар болмауы керек және құрамында біздің ағзамыздың қалыптасуы үшін қажетті пайдалы қазбалар болуы керек. Су ресурстарының сапасын бақылау жеке қауіпсіздікті қамтамасыз етуде үлкен рөл атқарады. Ауыз су ресурстарының сапасын реттеу және бақылау мүмкіндігіне ие болу үшін зерттелетін сынаманың физикалық және химиялық ерекшеліктерін анықтауға негізделген суды зерттеудің зертханалық әдістері қолданылады. Олардың маңызы өте зор, өйткені, олар қоршаған ортаның ластануын және қоршаған ортаның нашарлауын болдырмауға мүмкіндік береді.

Су сапасын зерттеу: - химиялық көрсеткіштер; судың иісі, түсі, дәмі және лайлануын қамтитын органолептикалық көрсеткіштер және судағы химиялық элементтердің мөлшері; - бактериологиялық көрсеткіштер. Ең алдымен, тұтынуға жарамды судың иіссіз және бөгде дәмсіз болуы керек екенін айту керек. Бөтен иістердің немесе дәмдердің болуы суда әртүрлі қосылыстардың (газдар, минералды тұздар, органикалық заттар, мұнай өнімдері, микробтар) болуын көрсетеді. Егер судың көлемкесі болса, бұл топырақ сипатындағы жоғары молекулалық қосылыстардың, темірдің және ағынды сулардың ластануының нормативті мән-дерінен асып кеткендігін көрсетеді. Су сапасының келесі көрсеткіші оның мөлдірлігі болып табылады.

Су сапасының химиялық көрсеткіштері туралы келесілерді атап өткен жөн: - сутектік рН көрсеткіші – судағы сутегі иондарының концентрациясының көрсеткіші; - жалпы минералдану немесе құрғақ қалдық – аниондардың, катиондардың және суда еріген органикалық заттардың концентрациясының көрсеткіші; - судың кермектігі – судағы кальций мен магний тұздарының мөлшері. Олардың саны неғұрлым көп болса, су соғұрлым кермек болады. Осылайша, су сапасының көрсеткіштері судың иісін, түсін, дәмін және лайлануын қамтитын органолептикалық көрсеткіштер болып табылады. Қайнаған су суды тазартудың ең қарапайым және қолжетімді әдісі. Қайнау процесі сөзсіз суды тазартуға көмектеседі, бірақ оның бірқатар жанама әсерлері бар: - қайнаған кезде судың құрылымы өзгереді. Суды неғұрлым көп қайнатсақ, ондағы патогенді организмдер соғұрлым көп өледі, алайда судың адам ағзасына пайдасы азаяды: - қайнаған кезде судың булануы жүреді, бұл тұз концентрациясының жоғарылауына әкеледі. Олар шәйнектің қабырғаларына қатқал түрінде шөгіп, адам ағзасына түседі. Адам ағзасында жинақталған тұздар әртүрлі ауруларға – буын ауруларынан, бүйрек пен бауырда тастардың пайда болуына, артериосклерозға, инфарктқа және т.б. Тұрғындарды сумен қамтамасыз етудің негізгі шарты – ауыз судың сапасы мен қауіпсіздігі, яғни, микробиологиялық және химиялық көрсеткіштер бойынша санитариялық талаптарға сәйкестігі. Біздің қаламызда ауыз судың сапасы санитариялық талаптарға сәйкес келеді.

С.КОЖАНАЗАРОВА, ҚР ДСМ СЭБК «ҰСО» ШЖҚ РМК ТО филиалы Арыс қалалық бөлімшесінің менгерушісі.

БЕЗГЕК АУРУЫ ТУРАЛЫ НЕ БІЛЕСІЗ?

Безгек – бұл қызбамен, қанмен жеткіліксіз қамтамасыз етілмеумен және көкбауырдың ұлғаюымен сипатталатын паразиттік тропикалық ауру. Аурудың инкубациялық кезеңі 7 күннен 1 айға дейінгі, тропикалық безгекпен – 3 жылға дейінгі мерзімді құрайды. Безгектің 4 түрі бар: тропикалық, үш күндік, төрт күндік және сопақша безгек. Ең ауыры – тропикалық. Безгек ауру адамнан сау адамға маса шаққанда беріледі. Бұл ретте тағы екі берілу жолы бар – қан құю кезінде және құрсақшілік, яғни науқас ана болашақ сәбиіне жұқтырған кезде. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының деректері бойынша жыл сайын әлемде безгекпен ауыратындар саны 300-ден 500 миллионға дейін жетеді, оның 2 миллионы қайтыс болады. Безгектен 5 жасқа дейінгі балалар жиі зардап шегеді. Ауру мен өлім-жітімінің ең жоғары деңгейі Сахараның оң жағалауында орналасқан Африка континентінің өңірлерінде кездеседі. Оңтүстік Шығыс Азияда, Үндістанда және Ауғанстанда ауруды жұқтыру қаупі бар. Сонымен қатар, безгек туристердің сүйікті жері – Тайландта тіркеледі. Туристерді табиғи байлығымен қызықтыратын әйгілі Чантабури, Канчанабуридің шеткі аудандары безгек бойынша қолайсыз елді мекендер болып саналады.

Алдын алу шаралары: - басқа елге барар алдында дәрігерден кеңес алу; - масалардың шағуына қарсы құралдарды қолдану; - терезелер мен есіктерді бүркемелеу; - аэрозольді инсектицидтерді қолдану.

З.КЕРИМКУЛОВА, Арыс қалалық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасының бас маманы.

СІЗ ҚАНДАЙ ҰН ПАЙДАЛАНАСЫЗ?

Фортификацияланған ұнның пайдасы

Фортификация – өнімді адам денсаулығы үшін қажетті дәрумендермен және минералдармен байыту процесі. ДДСҰ деректеріне сәйкес денсаулық сақтау бойынша іс-шаралардың 15%-ы ғана Денсаулық сақтау жүйесі шеңберінде жүзеге асырылуы мүмкін. Ұлт денсаулығының 70%-ы өмір салтына, бірінші кезекте тиімді тамақтануға байланысты. Витаминдер мен минералдар қоректік заттар жетіспеушілігінің, соның ішінде темір тапшылығы анемиясының, бірқатар аурулар мен туа біткен кемістіктердің алдын алуға ықпал етеді. Оларды қалпына келтірудің ең дұрыс тәсілі – тамақты, оның ішінде ұнды витаминдермен және микроэлементтермен байыту болып табылады, сондықтан, бұндай ұнды пайдалану өте пайдалы.

Бидай адамдар тұтынатын әлемдегі кең таралған астық дақылды болып табылады. Қазірде дүкен мен базарларда сұранысқа ие ең көп осы – бидай ұны. Оның жоғары, бірінші және екінші сұрыптары бар. Бидайдың табиғи құрамы: В1 (тиамин), В2 (рибофлавин), В6 (пиридоксин), Е дәрумендеріне, ниацинге, сонымен қатар, темір мен мырышқа бай. Алайда, осы қоректік заттар бидайдың сыртқы қабығында жинақталғандықтан, ұнды тарту кезінде олар өз құрамын жоғалтып алады. Бұл ретте ұнды фортификациялаудың көп көмегі тиеді. Жалпы, фортификация – ұнды тарту кезінде аз мөлшерде дәрумендер мен минералды кешенді қосу процесі. Бұл өнімнің сапасы мен қоректілік құндылығын арттыруға мүмкіндік береді. Фортификация процесі кезінде жоғары және бірінші сұрыптағы бір тонна ұнға 150 грамм мырыш қоспасы, темір, фолий қышқылы мен В тобының дәрумендері қосылады. Қоспа элементтері тағамдық сапаны арттырады, бірақ ұнның органикалық және басқа да қасиеттеріне ешқандай әсерін тигізбейді және жанама құбылыстарды туғызбайды. Ұнды байыту (фортификациялау) ұн алудың толық қалыптасатын технологиялық процесі бар объектілерде және Қазақстан Республикасында қолдануға рұқсат етілген дозалау мен араластыру үшін қажетті технологиялық жабдық болған кезде жүзеге асырылады. Ұнды өмірлік маңызы бар витаминдермен және минералдармен байыту, яғни фортификациялау ана өлімін, нәрестелердің туа біткен кемтарлығы деңгейін елеулі түрде азайтады, балалардың ақыл-ой қабілетінің дамуына ықпал етеді. Балалар мен әйелдер арасындағы қан аздығының алдын алады. Қорыта келгенде, гемоглобин деңгейі қалпына келуі үшін байытылған ұн мен нанды үнемі тұтыну қажет. Сонымен қатар, сауда жүйелерінде ұн және кондитер өнімдерін сатып алған кезде өнімнің қандай ұннан жасалғаны туралы заттаңбасын көру қажет.

А.АБИШЕВА, ҚР ДСМ СЭБК «ҰСО» ШЖҚ РМК ТО филиалы Арыс қалалық бөлімшесінің зертхана маманы.

Хабарландыру

ТО, Сарығаш ауданы, Жібек жолы а.о., Жібек жолы а., 007 кв-л, 412 уч. орналасқан АЖБ №5 үшін әзірленген «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімі бойынша бойынша **29.04.2024 ж.** бастап 5 жұмыс күн ішінде жария талқылаулар арқылы қоғамдық тыңдаулар өткізіледі.

Жобалық құжаттамамен танысу, ескертулер мен ұсыныстарды беру үшін Бірыңғай экологиялық порталында: <https://ecportal.kz> "Жарияланған қоғамдық талқылаулар" бөлімінен қарауға болады, тел.: 87014438900, nurzhama1-sydyko@mail.ru.

Жоба тапсырысшысы: "Жігер" ЖШС, адрес: Шымкент қ., Тұран ауданы, Диваев көш.,129А, БСН 940 840 000 915, тел.: 87472317007.

КОК бөлімін әзірлеуші: ЖК Сыдыкова Н., мекен-жай: Шымкент қ., Қ. Төлеметов көш. 69/37-35, ЖСН 870708402379, тел.: 87014438900, nurzhama1-sydyko@mail.ru.

Нысанның және әсер ету аймағының географиялық координаттары (ендік және бойлық): 41°30'04", 97°11'С, 69°21'42,59"В.

ЖАО - "Түркістан облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы" ММ-і, пошталық мекен-жай: Түркістан қ., Жана кала ш.а. 32 көшесі, 20, эл.адрес: a.esenbai@ontustik.gov.kz, тел.: 87253363845.

Объявление

Проводятся общественные слушания посредством публичных обсуждений **с 29.04.2024 г.** в течение 5-ти рабочих дней на раздел «Охрана окружающей среды» для АЗС №5 расположенной по адресу: ТО, Сарыгашский р-н, с.о. Жибек жолы, с. Жибек жолы, кв-л 007, уч.412.

С пакетом проектной документации можно ознакомиться на Едином экологическом портале <https://ecoportal.kz/> в разделе «Опубликованные публичные обсуждения», для предоставления замечаний и предложений, тел.: 87014438900, nurzhama1-sydyko@mail.ru.

Инициатор– ТОО "Жігер", адрес: г.Шымкент, Туранский район, ул.Диваева,129А, БИН 940 840 000 915, тел.: 87472317007.

Разработчик РООС: ИП Сыдыкова Н., адрес: г. Шымкент, ул.К.Түлеметова, 69/37-35, ИИН 870708402379, тел.: 87014438900, nurzhama1-sydyko@mail.ru.

Географические координаты участка и территории воздействия (по широте и долготе): 41°30'04", 97°11'С, 69°21'42,59"В.

МИО - ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Туркестанской области», почтовый адрес: г.Туркестан мкр. Новый город, улица 32, 20, эл.адрес: a.esenbai@ontustik.gov.kz, тел.: 87253363845.